

UIT DE SCHRIFT

Het surrogaat-gebed afgewezen.

Maar de HEERE zeide: „Al stond Mozes en Samuël voor Mijn aangezicht, zoo zou toch Mijn ziel tot dit volk niet wezen; drijf ze weg van Mijn aangezicht, en laat ze uitgaan.“
Jeremia 15:1.

Waarom is hier de toegang tot den „troon der genade“ versperd voor oud-Israël?

Waarom wijst Jahweh Zijn volk, dat (lees de laatste verzen van het vorige hoofdstuk) hier toch den juiste gebedstoon schijnt getroffen te hebben, af? Zoo houd af? Zoo aangrijpend af... immers zelfs Mozes, zelfs Samuël, die in de volks-herinnering voortleven als geweldige voorbiddersfiguren, zouden geen genade vinden kunnen?

Maar worden dan geen zuivere tonen op Israëls gebedsharp aangeslagen?

Lees het slot van Jeremia 14 — maar belijdt het volk dan niet zijn goddeloosheid? Neemt het niet solidair de schuld der vaderen op zich? Beroept het zich niet op het Verbond? Erkent het niet, dat men alleen van Jahweh hulp verwachten moet, niet van de afgoden der heidenen?

Ja, dat lijkt alles zoo mooi, maar het is het niet!

Want hier geeft de Schrift ons een ontroerend voorbeeld van een surrogaat-gebed.

Namaak in het geestelijke is diep-ontstellend — en ze is niet alleen een verschijnsel uit Israëls dagen, ze komt ook nu voor. Welk een genade, dat het Woord van God het ons eerlijk teekent, opdat wij er ons aan toetsen zouden...

Is hier dan wel waarlijk „namaak“?

Ja! Het volk, getroffen door een nationale ramp (droogte en mislukte oogst), is wel gaan bidden — maar in eigengerechtigheid, uit egoïsme, gedrongen door angst voor Gods tuchtroede (zie heel hoofdstuk 14).

Het volk wil zich safe stellen met de verzekering: wij zijn het volk van Jahweh — wij wonen in de heilige stad — Hij kan ons toch niet aan ons lot overlaten?

Maar al scheurt het Verbondsvolk hier mischien nog wel de kleeren — het scheurt niet de harten. En de barmhartige Verbonds-God, Die niet in den dood, doch in het leven van Zijn volk lust heeft, stuit tegen een aangenomen pose, tegen goedkoopse tranen, tegen een nood-boete, tegen nationalistische eigengerechtigheid.

Zelfs al zendt Jeremia zijn voorbede op (zie vs. 11 v.v.), al wijst de profeet er op, dat het volk door valsche profeten misleid wordt —

God kan geen verhooring schenken, het oordeel móet komen... en als Jeremia, de trouwe gezant, zijn bange zielemart om Israëls droevig lot, voor hun ooren uitklaagt (zie vs. 17, 18) —

dan blijkt het volk nog op dezelfde hoogte te staan:

ze willen nog wel toegeven, slagen te verdienen, maar zulke slagen, dat er geen heelen aan is, neen dat niet! — ze spreken over de walging, die Gods ziel blijkbaar aan Sion heeft — inplaats van gebroken en verslagen te belijden, dat ze van zich zelf een walging hebben moeten!

En dit surrogaat-gebed kan de HEERE niet aannemen, want het klimt niet op uit een leven van boete en bekeering, een leven van schuld-besef en worsteling-om-gehoorzaamheid, een leven van den schreeuw der droefheid-naar-God en den honger naar Zijn gerechtigheid.

Daarom wijst de HEERE, in heiligen toorn, Israëls „Ersatz“-smeeking zoo fel en onvermurwbaar af:

„al stonden ook Mozes en Samuël voor Mijn aangezicht — Mijn ziel is niet tot dit volk, het laat Mij koud“ — vreeselijk, vreeselijk, als het Verbondsvolk, het Eigen volk, Gods ziel niet meer heeft, den HEERE koud laat, koud...

Welk een genade, dat God ons dit surrogaat-gebed in Zijn Woord heeft doen beschrijven, opdat wij er ons aan zouden toetsen!

Wij — in 1935 — in dit jaar vol donkerten en nooden, vol oorlogsgeruchten en rampen, vol geestelijken afval en maatschappelijke ellende!

Wij, die bidders moeten zijn, krachtens ons ambt, door Christus ons opgelegd...

Dat we toch ons zelf toetsen, of we ware dan wel valsche bidders zijn.

Valsche bidders zien alleen maar de narigheden van hun stoffelijke nooden, en kennen slechts het surrogaat-gebed: het dwingend, zelfzuchtig smeeken om afwending van rampen en oorlogen, van crisis en malaise...

Valsche bidders worden licht geschokt door een spottende hoonpagina van een kommunistisch blad — een nabootsing van het „Onze Vader“ in de ogen van het moderne heidendom der Ariërs

— at deze vraag te stellen niet overbodig is, bewijst het feit, dat op den bede- en boete-dag in 1931 een Haagsch Hervormd predikant over Jerem. 14:20—22 heeft gesproken over het rechte gebed. Blijkbaar geten het verband te bestudeeren...

— maar ze leven onbekommerd heen langs de zonden tegen het Verbond in eigen leven: onwetig kerkverzuim — lastering van den naaste — heimelijk kleinhouden van 'tgezin, profiteerend van de uitvindingen der ongeloofige wetenschap — wereldgelijkvormigheid — Zondagschristendom! Namaak-boete, surrogaat-bidden...

Hoe is dit onzen God een gruwel! hoe zouden wij den Geest uitblussen, wanneer ons gebed „om allen nood der Christenheid“, heden, in 1935, missen zou het substraat van een leven, een LEVEN, dat zich in alles onder de tucht der Waarheid begeert te stellen, dat zich op alle punten van het veelzijdige leven tracht te voegen naar en onder Gods goeden, volmaakt, welbehaaglijken wil...

Gescheurde kleeren, bedrukte aangezichten, angstig handenwringen ziet onze God niet aan — Hij zoekt het doorstoken hart, de benauwde ziel, den zichzelf-mishagenden zondaar...

Dat offer is nooit van God veracht geweest. Want dat offer is de vrucht van Christus' werk in verkoren en omgezette zondaren.

Van zulke verslagen en verbrijzelde zielen is Hij de Advokaat.

Van zulke ootmoedige en boetende gebeden is Hij de Voorbidder.

En de gloed van Gods toorn over het surrogaat-gebed „Al stond Mozes en Samuël voor Mijn aangezicht... Drijf ze weg van Mijn aangezicht, laat ze uitgaan!“ wordt gebluscht door het bloed van Gods Zoon, dat alle zonden reinigt: Nu Hij voor Mijn oogen staat, de Rechtvaardige, Mijn eigen Zoon, en van uw gebed de Voorspraak is — heb nu maar vrijmoedigheid, in te gaan in het heiligdom, ja, ga toe met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs!

J. SMELIK.

KERKELIJK LEVEN

Gemeene gratie en consequentie.

De pers bespreekt de vraag, hoe de kerk moet optreden tegenover leden, die behooren tot politieke partijen, welke op een grondslag staan, en een officiële staatsleer hebben, welke beide in strijd zijn met Schrift en belijdenis, en daar soms vierkant tegengaan; b.v. de N. S. B. Vaak wordt in verband daarmee opgemerkt, dat lang niet elk lid van zulk een partij of beweging consequent aanvaardt wat de beweging zelf in officiële papieren leert. Zulke leden — zegt men — zijn daarin vaak inconsequent; de kerk moet dus niet ruw optreden.

Uiteraard is elk het daarmee eens. Vandaar ook de goede regel, dat men elk geval afzonderlijk moet bezien, en dus zulke leden moet onderwijzen op twee punten: a. dat hun leer met de Schrift in strijd is en de belijdenis verloochent, b. dat zij door hun lidmaatschap zelf zulke onchristelijke leer helpen verbreiden, en de onchristelijke praktijk helpen steunen.

Wat echter niet aller instemming hebben zal, is het soms vernomen argument, — ik laat volgens wel eens uitgesproken wensch van den schrijver zelf diens naam nu weg — dat de gemeene gratie soms de menschen inconsequent maakt.

M.i. blijkt in zulke redeneeringen ineens weer, hoe voorzichtig men om moet gaan met de gemeene-gratie-theorie. Hier wordt toch niets minder gezegd, dan dit, dat inconsequentie vrucht kan zijn van „genade“.

Dit laatste nu gelooven wij niet.

Wij denken er niet aan, hier van een heusch verschil van mening te spreken. Want natuurlijk zal bedoeld zijn, dat God vele menschen nog weerhoudt van het doordraven op het pad der zonde. Hierover zijn wij allen het eens.

Maar — als God dat doet, dan weerhoudt hij de menschen niet van „consequentie“, doch van inconsequentie. Romeinen 1 is het klassieke hoofdstuk, waarop zich de leer beroepen kan, dat de zonde in een periode van cultuurverdwazing en massa-vergiftiging altijd de grootste inconsequentie is. Paulus zegt daar, dat de heidenen, als zij op het pad der zonde al verder gaan, inconsequent zijn. Zij hebben aanvankelijk nog betere gedachten; maar omdat zij de consequentie daarvan niet willen aanvaarden, en de hun bekende waarheden „ten onder houden“, daarom worden zij inconsequent tegen zichzelf: zij loopen immers over die betere gedachten heen, verdringen ze, gaan er tegen in, en worden zoo, door de verharding van hun wil, niet consequent, maar inconsequent.

Daarom zal o.i. de kerk zich in haar tucht niet mogen baseeren op de onderstelling, dat „genade“ van een goede gave Gods, i.e. de consequentie berooft, doch zij zal deze goede gave Gods, de consequentie, zelf moeten beoefenen; en van haar leden, gelijk ook van zichzelf ook weer daarvan... de consequentie moeten trekken.

Voor de leden betekent dat, dat de kerk, consequent redeneerende, hen laat zien, waarop hun

valsche theorie leerkomt, en hoezeer hun meedoen met een valsche beweging in de praktijk kwade gevolgen heeft. En voor de kerk zelf betekent dit, dat ze voortga met het medeijuen der tucht; waarbij natuurlijk de eischen van het recht in elk geval bindend zijn; tot die rechts-eischen zelf behoort o.m. goot geduld.

Men vergeve ons dat wij in een tijd, die de waarde van het logisch denken meer en meer loochenen gaat, even op het belang ook van terminologie wijzen. Niet om te twisten, maar om te helpen voorkomen, dat niet bedoelde worden gekoppeld aan niet geheel juiste terminologie.

Overigens schijnt ons het staatsabsolutisme der nationaal-socialisten voor de kerk minstens even verwoestend, als de leer van den klassenstrijd bij de communisten e.d. Trouwens, hoeveel communisten zijn er in den hierboven bedoelden zin niet „inconsequent“?

K. S.

Waarschuwing en bericht.

Een recensent bespreekt het blad van den heer Meinema, en trekt dan conclusies uit het feit, dat er ook enkele aan „De Reformatie“ verbonden medewerkers aan verboden zijn, althans verlof gaven, hun naam te plaatsen onder de lijst van medewerkers.

Men trekke evenwel daaruit geen enkele conclusie. Nie ieder weet wat er gebeurd is, niet ieder onder die het weten kunnen, is er op gesteld, de zaak te onderzoeken, als hem dat een konkrete oordeelvelling zou moeten kosten, en zoo is er nog wel meer te noemen.

Men bekijkt dit blad o. zichzelf, maar late „De Reformatie“ er buiten. (opdat men ons niet den mond openbreke.

Overigens ben ik danbaar, bij de intrade van den nieuwen jaargang temogen melden, dat „De Reformatie“ sedert 1 April constant méér lezers heeft gehad dan daarvoor en dat dus ook thans de nieuwe jaargang in zee gaat met grooter aantal lezers, dan het blad onder de drie-hoofdige redactie had. Voor dien groei zijn wij verwonderd dankbaar.

K. S.

De Schrift als „Konkreet Kriterium“.

In den laatsten tijd is wer sterker naar voren gekomen de vraag, hoe met in de kerk, als deze belijdenis doet van haar geloof, of het kerkelijk leerambt aan het werk stélt, zich verhoudt tot verhouding móet tegenover de Schrift. Karmen de Schrift konkreet gebruiken als maatstaf om uit te maken, of de kerkelijke „verkondiging“ op rechte wijze geschiedt met goeden inhoud?

Omdat de „theologie“ van Barth nog steeds de aandacht spant, is het goed te gaan, wat hij op dit punt zegt.

Barth spreekt zich over deze kwestie uit in zijn laatste geschriften. Hij tracht daarbij zijn positie zoo te kiezen, dat hij zich vrij houdt zoowel van de dwalingen van de roomsche kerk, als van die van het liberale protestantisme.

Tegen de Roomsche kerk heeft Barth bezwaar. Hij verwijt haar, dat zij wel de Schrift „boven“ zich heeft, maar dat dit toch eigenlijk maar een schijn-positie is. Immers, de Roomsche kerk laat het leergezag, dat de kerk zichzelf toekent, functioneeren met dien verstande, dat het kerkelijk leergezag aan de Schrift haar autoriteit geeft. En nu maakt Barth de rekening op: op die manier, zegt hij, heeft de Roomsche kerk in naam wel de Schrift „BOVEN“ zich, doch heimelijk heeft zij die „IN“ zich. Wanneer immers het leergezag de Schrift moet sanctioneer, dan is tenslotte niet de Schrift het konkreet criterium, d.w.z. de wezenlijke konkrete rechtspreke over waar en vals, waarheid en dwaling, doch dan heeft de kerk feitelijk gezworen... bij zichzelf. Een criterium is een maatstaf-ter-beoordeling.

Het is nauwelijks noodig te zeggen, dat wij het met deze beschouwing van Barth eens zijn. Ook de Gereformeerden hebben altijd er bezwaar tegen gehad, dat bij de Roomsche kerk de zaak onderstoven gekend wordt. De Schrift ontvangt bij Rome haar autoriteit van de kerk; maar de Gereformeerden meenen, dat het omgekeerd moet: de kerk moet haar eigen autoriteit ontvangen van de Schrift.

Tot zooverre dus zien wij tusschen Barth en onszelf geen ingrijpend verschil van mening.

Evenmin is er zulk een meetingsverschil tusschen hem en ons, wanneer Barth vervolgens spreekt over het liberale protestantisme. Hij verwijt daaraan, dat het ook in zichzelf rusten wil, niet in Gods Woord, niet in de Schrift. Gods Woord werd voor deze richting ets ón-konkreets, zegt Barth. Zij vervluchtigde Gods Woord tot een „idee“. Het „cultuurbewustzijn“ sleide zij daarvoor in de plaats; en feitelijk werd nu DIT haar criterium, haar maatstaf, om het goede van het kwade te scheiden. Gereformeerden zullen ook hierin Barth onmiddellijk bijvalen.

Maar nu komt de vraag, wat dan Barth zelf daarvoor in de plaats weet te stellen.

Volgens zijn mening komt men wel uit de moeilijkheden, als men de Schrift ziet als een verzameling van profetisch-apostolische „schriften“, die dan door den exegeet moeten worden uitgelegd en verklaard. De exegeet is hier dan te aan

der z.g. „hulp daarenboven zoo aan om konkreet te laten fun... uit lijkt geen wond... spraken le... gen toch z... Bekijkt m... riger, dan... h wel da

Om te scheid, „Woord“ Gereform. „Woord“. De zeer scherpe lang gek... mers: „Go... echter in d... ons leven... calvinistisc... zinking he... schouwspel... ref. Kerker... ker, confes... tegen de... daareven v... trokken vo... deze niet... verder. De... bijbel. En... „Gods Wo... In Barthe... dan ook... „Schrift“... grijpbaar... de Schrift... matiek aan... niet Gods... die het W... Woord du... het versta... met het v... gelijk heel... Dat laat... omtrent d... zegt hij, m... unnering“... De „herin... Gods Wo... De „verw... tijd weder... zal. Merk... dat, wa... neering o... exegeet d... hem versl... de Schrift... waarop h... Gods ope... zelf verne... komt hij... dat hij u... Woord G... criterium... die juist... bruiken... lingen m... Natuur... andere v... „klaarblij... weer v... als Wool... Woord i... spreekt, o... twijfel w... haar als... „verkon... niet. Men... indertijd... om Prof... opponeer... Wij ne... ging“; ee... brengt o... ontvangt... Schrift... ook een... diging... kreet kr... die „verl... wij frag... boven d... stalten z... zelfde... de verwi... die een... leden w... de ande... Wij h... deze z.g... leerlinge... quasi ex... gep... zer... l... en